Luonnonvarakeskuksen kirjallinen vastaus kansanedustaja Anne Kalmarin Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan kokouksessa 16.9.2025 esittämiin kysymyksiin

Vastauksen laativat Juha Mikola, Tarja Tuomainen, Markus Haakana ja Jaakko Heikkinen

1. Paljonko Suomessa on turvepeltoja?

Kasvihuonekaasuinventaariossa turvepelloiksi luetaan pellot, joissa on enemmän kuin 30 cm turvetta (tietolähteenä Maatu-aineisto), ja multamaat (tietolähteenä Maannostiekanta).

Viimeisimmän kasvihuonekaasuinventaarion (kevään 2025 lähetys) mukaan Viljelysmaa-maankäyttöluokassa turvemaita on viime vuosina ollut noin 280 000 ha eli 11 % koko viljelysmaan pinta-alasta. Multamaita Viljelysmaa-maankäyttöluokassa on noin 5 000 ha.

Ruohikkoalueet-maankäyttöluokassa turvemaita on noin 64 000 ha eli 26 % ruohikkoalueiden pinta-alasta.

2. Paljonko Suomessa on metsää, miten metsäpinta-ala inventaariossa lasketaan ja mikä on metsän määritelmä?

Metsämaan pinta-ala on 21,8 milj. ha. Metsämaahan kuuluvat alueet, joilla puut ovat tai pystyvät saavuttamaan vähintään 5 metrin korkeuden ja 10 prosentin latvuspeiton, ja joiden pinta-ala on vähintään 0,25 hehtaaria. Jos kyseessä on puustoinen vyöhyke, sen tulee olla vähintään 20 metriä leveä. Siten esim. rantojen vyöhykkeet, joilla kasvaa yksittäisiä puita, eivät ole metsämaata. Vyöhykkeen minimileveyttä ei kuitenkaan sovelleta, jos alue on osa yhtenäistä metsäaluetta, mutta päättyy esim. kiilamaisena alueena toiseen maankäyttöön. Metsäksi luetaan sekä täysin puustoiset metsäalueet että puuttomat uudistusalat. Puistot ja puustoiset tontit eivät ole metsämaata.

Metsämaan, kuten muidenkin maankäyttöluokkien, pinta-alalaskenta perustuu valtakunnan metsien inventoinnin (VMI) otanta-asetelmaan eli koealaverkkoon. VMI:n kaikille koealoille määritellään maankäyttö riippumatta siitä, sijaitseeko koeala metsässä vai muulla maankäytöllä. Lisäksi maankäytön ja maankäytön muutosten tunnistamiseen käytetään kaukokartoitusaineistoja ja Ruokaviraston, maanmittauslaitoksen ja Digi- ja väestöviraston aineistoja. Kukin VMI-koeala edustaa, otannan tiheydestä riippuen, tiettyä pinta-alaa. Kunkin maankäyttöluokan pinta-ala saadaan summaamalla sille osuneiden koealojen edustavuudet. Pinta-aloja voidaan näin laskea kaikille tarvittaville laskentaluokille (esim. kivennäis- ja turvemaiden pinta-alat erikseen kussakin maankäyttöluokassa). Maalaji selvitetään metsämaalle osuneilla koealoilla maastossa, kun taas maatalousmaille maalaji selvitetään maannostietokannasta ja Maatalousmaiden turvetieto -hankkeen tuottamasta maaperäkartasta.

3. Miten hylätyillä pelloilla kasvava puusto huomioidaan inventaariolaskennassa? Miten tämän puuston kasvu arvioidaan?

Niille hylätyille pelloille, joilla on puustoa, arvioidaan puuston kasvu ja poistuma. VMI11:ssa on mitattu puita myös koealoilta, jotka eivät ole metsä- tai kitumaata. Tästä aineistosta on laskettu arvio, paljonko hylätyillä pelloilla on puustoa. Koska mittaukset on tehty vain yhden kerran, puille ei voi suoraan laskea kasvua. Sen sijaan, kasvu lasketaan sellaisista metsämaan puista, joiden kasvun voi kuvauksen perusteella olettaa vastaavan hylätyillä pelloilla kasvavia puita. Poistuma on asiantuntija-arvio, eli sen taustalla ei ole tehtyjä mittauksia. Arvio on, että puustoa poistetaan vähän metsittyviltä ruohikkoalueilta (joihin hylätyt pellot kuuluvat). Tavoitteena on lähitulevaisuudessa saada metsämaan ulkopuolisille alueille (ruohikkoalueet, rakennetut alueet) luotettavammat puustoarviot. Tätä varten selvitetään mm. kaukokartoitus- ja laserkeilausaineistojen käyttömahdollisuuksia.